

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Constans Defensio, Ex S. Scriptvra, Et Vera Catholica
Doctrina, Atqve Observatione Vniuersalis Christianæ
Ecclesiæ Deliberationis de Christiana Reformatione**

Bucer, Martin

Genevae, 1613

De septem Horis Canonicis

urn:nbn:de:hbz:466:1-34315

sed tempus vitę suę absque timore Dei peregerint: pœnitentiã autem ante mortis exitum, nullam egerint, non debere sibi de futura post mortem vita, metuere; sed euolare statim ab ore ad cœlum.

Responsio.

Liber docet infirmos, per veram pœnitentiã suorum peccatorum, misericordiam apud Deum, per Christum quærere, orare, ac sperare, omnemque fiduciã suã, penitus in Christo collocare, & de hoc ipsius verbo nihil omninò ambigere. *Amē, Amen dico vobis qui Sermones meos audit, & credit in eum qui misit me, is habet vitam aternam, nec venit in iudicium, sed de morte in vitam transiit,* licet omnibus diebus vitę suę latro, vel sacrilegus, vel Sacramentorum venditor fuisset.

Verum quomodo antiqui, quos aduersarij citant, pro defunctis orauerint, & ad quid Oratio, pro defunctis conducatur, supra declaratum est, in articulo de memoria Christianorum Laicorum iam defunctorum. Quam vide, & solidam inuenies doctrinam, de omnibus quę aduersarij hoc loco adjuvant.

Vicesima nona Accusatio.

De communibus Ecclesie Exercitiis, nempe Psallendi, orandi, legendi, &c. & septem horis Canonicis.

CAP. CXVIII.

Hęc Accusatio duas habet partes, quarum prima est, contra id quod liber ordinat, in articulo de ritibus Ecclesiasticis, vt in ciuitatibus, diebus profestis, duo in singulos dies conuentus populi habeantur, cum lectionibus, orationibus, & Psalmis, quantum populus & ministri ferunt.

Item contra id quod in Libro ordinatum est, in Articulo de Scholis puerilibus, vt Ludimagister vna cum Scholasticis, conciones in Ecclesia iuuet, tam festis, quam profestis diebus, pro cuiusque loci conditione.

Quòdque iuuenes tempore brumali non debeant, æquo longius in templis detineri, ne valetudo eorum frigore oblædatur. Item, ne ita cantionibus occupentur, vt id studia eorum remoretur. Pertinere etiam ad grauitatem & religionem Sacrarum actionum in templis augendam & tuendam, ne cantiones nimium variæ, nec prolixiores habeantur. Item contra id, quod in Articulo de Reformandis Collegiis Canonicis constitutum est, vt in Capitulo summi Collegij Colonienfis, & aliis, lectiones & cantiones in templo sic comperentur, & moderentur, vt quę lecta vel cantata fuerint, omnia depromantur ex diuinis literis, aut non sint illis dissentanea, & ad hoc negocium pij doctique concionatores instituuntur.

Hęc sunt Christiane Lector, quę aduersarij reprehendunt: at quo Spiritu, tu ipse iudicato. Verum non solum ordinationes Sacris literis

literis maximè consentaneas vituperant, verumetiam peruertunt ac deprauant.

Vbi enim in Libro positum est, vt in ciuitatibus pro festis diebus quotidie binæ congregationes populi habeantur, quantum populus & ministri ferunt: ibi rursus suum (tantum) admiscunt, scribentes, Librum ordinare vt diebus non festis bis tantum in hebdomada fiant conuentus. Quod non habetur in Libro: sed verba potius ita posita sunt, vt significant, si per populum & ministros obrineri posset, gratius nobis fore, si plures facerentur conuentus celebrentur, quàm duo tantum: nempe quatenus ex animo, & ad verum pietatis profectum coguntur: non fine mente & intellectu, tantummodo præbendarum & exhibitionum causa, ne audiamus à Domino Deo nostro, cum populo Israëlítico: *Cum in conspectum meum venitis, quis hoc postulauit à vobis, vt atria mea conculcatis. Ne ultra afferatis frustraneum munus, incensum res est mihi abominanda, neomenias, Sabbatum, & statas ferias odi, &c.* Item, *Remoue à me strepitum canticorum tuorum, & concentum naborum tuorum non audiam.* Amos. 5.

Secunda pars est, de septem horis Canonicis, de quibus multos Patres allegant, mentionem eorum facientes.

At huic nemo aduersatur. Quàm verò gratum nobis foret, quanto studio id promoturi essemus, si quidam homines essent, qui septem vel potius octo oras canonicas precationis obseruare vellent, sicut ab antiquis Patribus obseruatæ sunt.

At vbi sunt, qui ex vera fide & spiritu, primum omnium media nocte ad opus istud surgant, & in veritate psallant, *Nocte surgentes vigilemus omnes, semper in Psalmis meditemur, atque, Nisi vobis totis Domino canamus dulciter hymnos, &c.*

Consimili modo ante exortum solis in aurora. *Ecce iam noctis tenuatur umbra, Lucis aurora rutilans coruscat, &c.*

Tum tertio ad primam horam diei, *Iam lucis orto sydere, Deum precemur supplices, vt in diurnis actibus, Nos seruet à nocentibus.* Hæc est vera Prima.

Rursus Quarto post tres horas, hoc est, ad tertiam diei horam, de missione Spiritus sancti, Act. 2. de qua missione totus hymnus horas canonicæ sonat. *Nunc sancte nobis spiritus, vnum Patri cum Filio, Dignare promptus ingeri, Nostro refusum pectori.* Vera hæc est Tertia.

Quinto rursus post tres horas, hoc est, ad Meridiem, hora sexta diei, *Rektor potens, verax Deus, qui temperans verum vices, splendore mane instruis, & ignibus meridiem.* Hæc est vera sexta.

Sexto, iterum post tres horas, hoc est, ad nonam horam diei. *Rerum Deus tenax vigor, Immotus in te permanens, Lucis diurna tempora successibus determinans, Largire claram vesperam.* Hæc est Nona, quando dies inclinatur ad vesperam.

Septimo ad vesperam, *Lucis creator optime, lucem dierum proferens,*

*Primordia lucis noue , Mundi parans originem , Qui mane iunctum
vesperi , diem vocari precipis , Terram chaos illabitur , Audi preces cum
fletibus.*

Octauò, postquam omnes actiones diei completæ sunt, & homines se dant quieti, hoc est ad Completorium, *Te lucis a te terminum, Rerum Creator poscimus, ut soluta clementia, Sic præsul ac custodia. Procul recedunt somnia, & nocturnum phantasmata.*

Vide Christiane Lector, non septem tantum, sed octo distinctas precandi & psallendi horas quosdam ex antiquis vere religiosis, ac Deo deditis Clericis, & Monachis obseruasse. Diem enim sicut & noctem in duodecim æquales horas distribuebant: & diurno tempore semper post tres horas conueniebant, suasque lectiones & preces seruabant. In principio quidem diei Primam, ut testatur Hymnus: post tres horas Tertiam: rursus post tres horas Sextam: & rursus post tres horas, Nonam: tum ad vesperam, vespertinas: postremò cum tempus nocturnum ingrueret, & lux diei finita esset, Completorium.

Nocturno quoque tempore ad primum gallicantum, deinde ad medium noctis: tum ante exortum solem tempore matutino statos conuentus, cum lectionibus, orationibus & psalmis habebant. Medio tempore inter horas canonicas interdiu, nec non aliqua parte noctis, vel S. scripturarum lectioni ac meditationi operam dabant, vel boni quid scribebant, vel etiam manibus laborabant.

At prodeant Clerici vel Monachi in Ciuitate & Dicecesi Coloniensi, aut etiam alibi, quorum deuotio tanta sit, ut vellent distinctas illas precandi horas vera fide & spiritu obseruare, si eis præbendæ ac beneficia sua perinde concederentur, si eas obseruare non cogentur? Exiguus sanè foret talium Canonicorum & Monachorum numerus. Et tamen iam dudum deserunt Clerici septem aut octo horas Canonicas obseruare, sed communiter tres tantum: vnam mane ad Matutinas: quod tamen æstiuo tempore clara die faciunt: deinde frequenter circa horas tertias, quo tempore dictas Primas, Tertias, Sextas, & Nonas: in Quadragesima verò vespertinas quoque preces coniungunt, sicut etiam ad tertiam horam Canonicam vespertinas, & Completorium simul expediunt. Monachi primas suas interdum separatim seruant, sicut & Nonam, communiter tamen non eo tempore, quo antiqui, & ad quod hymni diriguntur.

Verùm an non est horribile ludibrium Maiestatis diuinæ, clara luce canere, Nocte surgentes, vigilemus omnes &c. Sic de Meridie, de die inclinata, de vespera canere ante Meridiem? Item, septem vel octo preces à tempore separatas & distinctas Canonicas horas appellare, eas verò in tali discrimine non obseruare? An Deus eiusmodi ludibrium ac contemptum sui tolerare potest, quod sub prætextu cultus diuini, tam ampla Ecclesiæ bona accipiunt, & absument, quæ pro Cura animarum, ac sustentatione pauperum principio fundata, Deoque dignata fuerunt?

Chryso-

Chrysoſtomus Hom. 6. in 1. ad Tim. ſcribit, *Nouerunt fideles, quomodo diebus ſingulis, manè & vesp̄ri preces fundantur ad Dominum, &c.* In Actis Concilij Agathenſis, Can. 30. trium conuentuum mentio fit, nempe præcum matutinarum, Miſſæ ad horam tertiam, & vesp̄tinam. Atque vānam res eò reduci poſſent, vt quotidie bini vel terni ſacri conuentus in ciuitatibus cogi poſſent, in quibus Deus in ſpiritu & veritate inuocaretur. Ordinatum quidem eſt in Concilio Agathenſi, vt de Celebratione Miſſarum cap. allegat. vt Sacerdos procuret, quò vel ipſum, vel per Scholaſticos, Prima, Tertia, Sexta, & Nona, Vesp̄tinæ quoque debitis horis publicè peragantur: annexum tamen eſt, iuxta poſſibilitatem. Verum homines iſti perpetuò inanes ceremonias reſpiciunt, quod tamen abominatio eſt in conſpectu Dei.

Postremò quod Aduerſarij rursus dicunt, Nos non poſſe ſolos aliquid in hiſce Canoniciſ horis mutare, ad hoc ſæpius iam reſponſum eſt. Totum Episcopale munus adminiſtrandum demandatum eſt, quare tenemur omnes ritus Eccleſiaſticos ad pietatis propagationē inſtituere.

Tricesima Accuſatio.

De diebus feſtis, De feſto Natiuitatis & Aſſumptionis Mariæ.

CAP. CXIX.

HA duas habet partes: Prima eſt de eo, quod Liber non tot dies feſtos ordinari, quot apud Aduerſarios vulgò ſūt in vſu: imprimis quod feſta Natiuitatis & Aſſumptionis Mariæ prætermiſit: feſtiſque diebus Apoſtolorum pomeridiano tempore ad labores redire permittit. Contra quod Concilia & Patres obiiciunt.

Hoc loco debebant etiā indicare, quid antiqui Patres ferias appella- uerint, Eas enim ſolas pro Chriſtianis feriis habuerunt, quando ſemetipſum homo ab omnibus corporalibus & mundanis negociis, in hunc finem ſubducit, vt in S. cœtibus, & aliâs verbo Dei, Sacramentis & Orationi liberius vacare poſſit. Vt ſuperius ocium nunquam docuerunt. Iam verò per ſuperſtitioſas actiones in Eccleſiis diebus feſtis, res in Ethnicum iſtum abuſum peruenerunt, vt populus nullo tempore omnis generis immodestia, & intemperantia, Deum grauius offendat, quàm diebus feſtis: ad quem ſanè non decet vt Chriſtianus Episcopus conſueat. Porro quantum attinet ad ocium à corporalibus laboribus, cum nihil de eo neque in Conciliis decretum, neque à S. Patribus præceptum ſit, quæ tandem cauſa fuit Aduerſariis, vt nos propterea reprehenderent, quod ſubditis noſtris permittimus, vt in quibuſdam diebus feſtis vtile quid laborent: præſertim pomeridiano tempore, quo plerumque vino & computationibus homines indulgent, vel in alia ſcandalosa negocia ſe ingerunt.

Quod ad feſta Natiuitatis & Aſſumptionis Mariæ attinet, conſtat